

Dosarul nr. 2ra-1534/23
2-22129253-01-2ra-21092023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: D. Băbălău)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: I. Secrieru, M. Anton, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

26 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Soltan împotriva lui Ivan Soltan, privind încasarea pensiei de întreținere a fostului soț și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Tatiana Soltan și Ivan Soltan și s-a menținut hotărârea din 06 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă:

La 12 iunie 2020, Tatiana Soltan a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Soltan, privind încasarea pensiei de întreținere a fostului soț în mărime de 2300 lei lunar și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 22 septembrie 1991, între reclamant și pârât a fost încheiată căsătoria. La 23 iunie 2017, a fost înregistrat divorțul între reclamant și pârât.

În anul 2006, reclamantei i s-a înrăutățit starea de sănătate și a pierdut capacitatea de muncă, a devenit ***** și inapt de muncă. Unicul său venit constituie pensia de invaliditate de 3 437 de lei, care nu-i permite să întrețină familia din 2 copii neangajați, să achite serviciile comunale și să suporte cheltuieli pentru tratament medical. Din aceste motive este nevoită să se adreseze în instanță de judecată cu cerere de chemare în judecată.

Reclamanta a solicitat încasarea de la Ivan Soltan a pensiei de întreținere de la fostul soț în mărime de 2300 de lei lunar, cât și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 06 noiembrie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Soltan. S-a încasat de la Ivan Soltan în beneficiul Tatiane Soltan pensia pentru întreținerea fostului soț inapt de muncă în mărime de 1500 de lei lunar. S-a încasat de la Ivan Soltan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 540 de lei.

La 4 decembrie 2020, Ivan Soltan a depus apel împotriva hotărârii din 6 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă.

La 4 decembrie 2020, Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a declarat apel împotriva hotărârii din 6 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Ivan Soltan și Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și s-a menținut hotărârea din 6 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 29 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-au admis recursurile declarate de Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetrușca, și Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, s-a casat integral decizia din 06 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Prin decizia din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Ivan Soltan și Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și s-a menținut hotărârea din 6 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că legiuitorul la art. 82 din Codul familiei, efectuează o definiție generică a categoriei juridice de „soț inapt de muncă”, utilizată la reglementarea dreptului soțului la întreținere, respectiv, obligația corelativă a celuilalt soț de a oferi această întreținere, ce urmează a fi luată în considerare de instanță la interpretarea prevederilor art. 82-83 din Codul familiei, astfel că, expune în mod enumerativ și alternativ două situații faptice echivalente, prima referindu-se la atingerea de către soț a vârstei de pensionare, iar cea de-a doua, referindu-se la deținerea de către soț a unei dizabilități severe, accentuate sau medii.

Drept urmare, ținând cont de obligația legală instituită privind întreținerea materială reciprocă a soților și a faptului că Tatiana Soltan, în timpul căsătoriei, a devenit inaptă de muncă, în ordinea art. 83 din Codul familiei, instanța de apel a apreciat că aceste circumstanțe determină necesitatea de a fi sprijinită material.

Curtea de Apel Chișinău nu a reținut argumentul pârâtului Ivan Soltan, privind imposibilitatea de a plăti pensia de întreținere din motivul lipsei

mijloacelor bănești, deoarece apelantul nu a demonstrat pertinent faptul că sumele încasate reprezintă o povară imensă pentru dânsul și nici nu a justificat că plata sumelor adjudecate îl poate aduce la faliment.

Instanța de apel nu a reținut nici argumentul lui Ivan Soltan precum că ultimul nu lucrează în Germania, dar se află la tratament în această țară, deoarece suferă de maladii care nu pot fi tratate în Moldova, or, prin prisma normelor art. 118 din Codul de procedură civilă, acesta n-a prezentat dovezi în acest sens, certificate medicale despre perioada aflării la tratament, maladia suferită, instituția și alte înscrisuri.

Ce ține de apelul declarat de Tatiana Soltan, care nu este de acord cu quantumul pensiei de întreținere dispus spre încasare, Curtea de Apel Chișinău a menționat că prima instanță a stabilit quantumul de 1500 de lei reieșind din minimul coșului de consum, vârsta și situația socială a părților, cum și pentru a asigura echilibrul dintre drepturile și interesele fiecărei părți implicate în litigiu.

Instanța de apel a respins și argumentul reclamantei/apelantei, precum că pensia de 3437 de lei nu este suficientă, iar pentru a acoperi toate cheltuielile de la fostul soț urmează a fi încasată o pensie de 2300 de lei, or, această argumentare este una generică și generalizată, nefiind posibil de acceptat.

La 13 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurenta a invocat că nu este de acord cu hotărârea contestată, deoarece instanța ierarhic inferioară la adoptarea acesteia nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

La 11 decembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a apreciat vădit nerezonabil probele, or, din materialele cauzei rezultă că Ivan Soltan a fost sau este angajat al Societății cu Răspundere Limitată „Alex-Neosim” și respectiv a primit salariu. Instanța de apel nu dat apreciere extraselor prezentate de către Ivan Soltan de la Serviciul Fiscal de Stat și Casa Națională de Asigurări Sociale, doar a generalizat concluziile sale. A susținut că, a prezentat dovezi certe cu privire la faptul că nu lucrează, nu are bani pentru achitarea taxei de stat, cât și pentru întreținerea Tatiane Soltan, or, aceasta primește pensia corespunzătoare

oferită de Republica Moldova, inclusiv beneficiază de înlesnirile și sporurile sociale.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 16 martie 2023.

Totodată, la 9 octombrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul poștei electronice, părților, copia deciziei, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (vol. I, f.d. 242).

Astfel, recursurile declarate la 13 octombrie 2023 și 11 decembrie 2023 se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

La 15 noiembrie 2023 și 18 decembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimațiilor, copia recursurilor, împotriva hotărârii din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

La 02 ianuarie 2024, Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a depus referință, solicitând ca recursul declarat de Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, să fie declarat inadmisibil.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318- 321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor depuse de Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și

Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Verificând motivele de casare, invocate în recursul depus de Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă în vigoare la momentul depunerii recursului și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, deoarece a indicat temeiuri în vigoare până la 01 septembrie 2023, însă potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432.

La caz, Completul de judecată atestă că temeiurile invocate de către recurentă în recurs nu se încadrează în prevederile art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2024.

Ce ține de recursul depus de Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, Completul de judecată atestă că, drept temei de declarare a recursului recurentul a invocat dispozițiile art. 432 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă, (în vigoare la data declarării recursului), adică interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție și hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, la examinarea cauzei instanța de apel a aplicat speței date legislația în vigoare care în rezultatul interpretării normelor legale corespunde jurisprudenței uniforme. De asemenea, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în cererea de chemare în judecată), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Însă, în contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținut la art.432 alin. (1) lit. a) și e) din Codul de procedură civilă, care prevede că, interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului. Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza

Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile depuse de Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Se declar inadmisibile recursurile declarate de Tatiana Soltan, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, și Ivan Soltan, reprezentat de avocatul Viorel Chetruș, împotriva deciziei din 16 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Soltan împotriva lui Ivan Soltan, privind încasarea pensiei de întreținere a fostului soț și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc